

Motion till riksdagen 2020/21:170

av Yasmine Posio m.fl. (V)

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i världen

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut.....	2
2 Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i dag – och hoten mot dessa	3
2.1 SRHR i en kapitalistisk värld	5
2.2 Coronapandemins effekter på SRHR.....	6
3 SRHR som en säkerhetspolitisk angelägenhet	7
3.1 Sverige ska aktivt driva SRHR-frågor i OSSE och Europarådet.....	9
4 Sveriges feministiska utrikespolitik	9
4.1 Sverige ska aktivt driva SRHR-frågor inom FN och EU	12
4.2 Svenskt bistånd och stöd till kvinnor i andra länder.....	13

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör anta en global SRHR-strategi för det internationella arbetet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges arbete med vatten och sanitet ska fokusera på att långsiktigt stärka och bygga nationella system och institutioner som kan tillhandahålla hållbara vatten- och sanitetstjänster och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) skaffar sig den kompetens som krävs för att kunna utreda misstankar om sexuellt våld och avsätter tillräckligt med resurser för att samla in bevis, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att alla internationella insatser arbetar förebyggande för att motverka sexualiserat våld och övergrepp gentemot civilbefolkningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att OSSE-samarbetet även ska omfatta SRHR-frågor och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige under ordförandeskapet i OSSE 2021 ska driva frågan om vikten av SRHR som en grund för säkerhetsfrämjande arbete och kvinnors demokratiska deltagande och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att SRHR-frågorna ska få ett större utrymme inom Europarådet och för att samtliga länder som undertecknat Istanbulkonventionen också ratificerar den, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i högre utsträckning bör prioritera arbetet med att förebygga väpnade konflikter och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i syfte att konkretisera arbetet med att förebygga väpnade internationella konflikter bör upprätta en heltäckande handlingsplan för ändamålet samt återkomma med ett förslag på hur arbetet ska organiseras på ett mer effektivt sätt och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för den feministiska utrikespolitiken bör uppmärksamma situationen för hbtq-personer och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i högre utsträckning bör säkerställa att rättigheter för personer med funktionsnedsättningar synliggörs inom SRHR-frågorna och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land, såväl som medlem i EU och FN, ska lyfta SRHR-frågorna i dialogen med Latinamerikas stater och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett ökat stöd till SRHR inom FN:s humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att EU ska hålla inne medel till länder som inte skyddar demokrati och kvinnors rättigheter, s.k. konditionalitet, och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ha som mål att minst 50 procent av biståndet ska gå till flickor och kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU, relevanta FN-organ, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna förstärker sitt jämställdhetsarbete med målet att minst 50 procent av allt utvecklingssamarbete ska gå till flickor och kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör öka andelen bistånd som avsätts för arbete med SRHR till minst 10 procent av den totala biståndsbudgeten samt verka inom EU och FN för att övriga biståndsgivare följer Sveriges exempel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör öka stödet till SRHR i det humanitära biståndet och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör utreda hur subventionerade aborter för utländska kvinnor ska kunna erbjudas inom ramen för utländska kvinnors aborträtt och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör informera om möjligheten för utländska kvinnor att göra abort i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2 Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i dag – och hoten mot dessa

Rätten till hälsa, till sin sexualitet och att bestämma över sin kropp är grundläggande mänskliga rättigheter. Det är dock en rättighet som kränks och inskränks i många länder. Över stora delar av jorden möter människor, oavsett kön, inskränkningar i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Miljontals kvinnor och flickor saknar exempelvis tillgång till preventivmedel. Samtidigt beräknas 47 000 kvinnor och flickor dö årligen i samband med osäkra och illegala aborter enligt Världshälsoorganisationen (WHO). Varannan minut dör dessutom, enligt FN:s befolkningsfond UNFPA, en kvinna i världen av graviditets- eller förlossningskomplikationer. Den absoluta majoriteten, 94 procent, av de kvinnor som drabbas lever i låg- och medelinkomstländer. En tredjedel av alla kvinnor kommer att uppleva någon form av fysisk eller psykisk misshandel under sitt liv enligt Commission on the Status of Women, 2020.

Unga kvinnor och flickor är särskilt utsatta. Bland annat UNFPA uppskattar att drygt sju miljoner flickor under 18 år som lever i utvecklingsländer själva får barn varje år. I dag är mödradödlighet den globalt vanligaste dödsorsaken för flickor mellan 15 och 19 år. Så många som 33 000 flickor gifts bort varje dag och ca 4 miljoner flickor könsstympas årligen. Hela 140 miljoner flickor och kvinnor saknas i världen i dag som

ett resultat av s.k. gender-biased sex selection och postnatal sex selection, dvs. att flickor väljs bort redan som foster eller nyfödda. I de flesta delar av världen är tillgången till sexualundervisning begränsad med stora konsekvenser både för den enskilda individen och för samhället som helhet. I alltför många länder saknas resurser och/eller politisk vilja för att alla människor, oavsett kön, ska ha rätten att bestämma över sin egen kropp, reproduktion och sexualitet.

Kvinnor och flickor betalar således med sina liv och sin hälsa för inskränkningar i rätten till sin kropp, reproduktion och sexualitet. Inskränkningar i SRHR utgör dessutom ett av de största hindren för demokrati, ekonomisk utveckling och fattigdomsbekämpning. Utan stora satsningar på SRHR kommer det att bli svårt att göra framsteg inom någon del av utvecklingspolitiken. Att kvinnor tillåts äga rätten till sin egen kropp och själva fatta beslut om huruvida de vill skaffa barn och i så fall när och hur är en förutsättning för att få makt över sitt eget liv. Det är en nödvändighet för såväl ett jämställt som ett jämlikt samhälle med en rättvis fördelning av makt och resurser. För att uppnå målen i Agenda 2030 krävs därför att frågan om SRHR kommer högre upp på dagordningen.

När reaktionära, konservativa, nationalistiska och högerpopulistiska krafter vinner mark utmanas rätten till den egna sexualiteten och identiteten. Det märks även här i Europa. Förra året röstade polska parlamentets underhus för att utreda ett lagförslag som förbjuder sexualundervisning i skolan, och samtidigt har ett 80-tal städer och regioner i landet förklarat sig fria från ”hbtq-ideologin”. I Italien vägrar hela 70 procent av gynekologerna att utföra aborter p.g.a. s.k. samvetsskäl och på Malta riskerar en kvinna som gör abort mellan 1,5 och 3 års fängelse. Även i Norge har debatten om aborträtt blossat upp de senaste åren och här hemma i Sverige har abortmotståndare försökt få igenom möjlighet till vårdvägran eller s.k. samvetsfrihet. Dock utan att lyckas.

Krafter som exempelvis motarbetar aborträtten är också aktiva i många fattiga länder och flyttar fram sina positioner. Inte sällan understödda av den amerikanska kristna ultrahögern. Trumps beslut att återinföra den s.k. Mexico City Policy (eller ”the gag rule”/munkavleregeln), som hindrar USA från att finansiera organisationer som arbetar för aborträtten, utgör ett mycket stort hot mot kvinnors rättigheter och är ett tydligt bakslag för den globala utvecklingspolitiken. Förra året utvidgades dessutom regeln ytterligare.

Den amerikanska organisationen Marie Stopes International uppskattar att Mexico City Policy innebär att drygt fem miljoner färre kvinnor kommer att få ta del av deras verksamhet bara under Trumps första mandatperiod. Man räknar vidare med att detta bl.a. innebär ytterligare 3,4 miljoner osäkra aborter och 16 000 graviditetsrelaterade dödsfall. I flera länder diskuteras huruvida man ska dra sig ur Istanbulkonventionen vars syfte är att stoppa våldet mot kvinnor. Det är en allvarlig utveckling där kvinnors grundläggande rättigheter sätts på undantag.

Samtidigt sker också viktiga framsteg världen över. Att könsstympning av flickor i Östafrika minskat drastiskt, att Indien avkriminaliserat sexuella handlingar mellan människor av samma kön och att hälften så många dör i aids i dag jämfört med för tio år sedan är bara några exempel som är viktiga att ta fasta på. Många gånger handlar det om att människor går samman och tar strid mot konservativa, populistiska och förlegade ideal och sedvänjor. Möjligheten att organisera sig för förändring är avgörande för ett framgångsrikt arbete för SRHR i världen. Det är en utveckling Sverige ska stödja och vara en del av.

Genom Agenda 2030 har världens länder slagit fast att alla människor i världen ska ha tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter till år 2030. För att det ska bli möjligt krävs dock ett brett arbete som inkluderar fattigdomsbekämpning och ökad jämlikhet.

Förra året gav regeringen, i samråd med Vänsterpartiet, Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram en nationell SRHR-strategi. Det är ett viktigt steg för en modern syn på sex och jämställdhet. En liknande strategi skulle kunna vara ett viktigt verktyg i det internationella arbetet och för att konkretisera vad en feministisk utrikespolitik innebär när det kommer till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Regeringen bör därför anta en global SRHR-strategi för det internationella arbetet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Den här motionen berör Vänsterpartiets krav inom det internationella SRHR-arbetet. För vidare läsning om vår utvecklingspolitik, se motionen En svensk utvecklingspolitik för rättvisa, jämställdhet och hållbar utveckling (2018/19:757).

2.1 SRHR i en kapitalistisk värld

Rätten till hälsovård ska gälla alla. Det gäller sexuell och reproduktiv hälsa såväl som annan sjukvård. De globala målen 3.7 om att tillgängliggöra reproduktiv hälsovård, familjeplanering och utbildning för alla och 3.8 om att tillgängliggöra sjukvård för alla är centrala.

När världen drabbas av en pandemi som covid-19 blir det uppenbart att det internationella samarbetet kring hälsofrågor måste öka. Systemet för forskning och utveckling kring nya mediciner måste förbättras och placera människors liv och hälsa i centrum före läkemedelsföretagens ekonomiska intressen. En konsekvens av det nuvarande systemet är att mediciner som inte är lönsamma aldrig utvecklas. En annan konsekvens är att många fattiga länder inte får tillgång till viktiga vacciner och mediciner p.g.a. patentlagar som ger läkemedelsföretag monopol och makt att sätta priser de inte har möjlighet att betala.

Många låginkomstländer har bristande hälso- och sjukvårdssystem som inte möjliggör vård ens för de som behöver det allra mest. I låginkomstländer föder fler än hälften av alla mödrar sitt barn utan assistans från utbildad sjukvårdspersonal. Unicef konstaterar att det råder stor brist på läkare, barnmorskor och förlossningskliniker i de flesta fattiga länder. Också undermålig infrastruktur kan göra att det tar alltför lång tid att ta sig till närmaste förlossningsklinik. Det gör att kvinnan löper stor risk för både liv och hälsa även vid relativt enkla komplikationer.

Den globala fattigdomen är ett resultat av en ojämlik värld där rika länder ges möjlighet att leva över sina tillgångar på andras bekostnad. Det finns tillräckligt med resurser för att utrota fattigdomen och ge alla människor ett värdigt liv. Men i stället för en rättvis fördelning hamnar merparten av världens resurser fortfarande i den rika delen av världen och hos den rikaste delen av befolkningen. Vår värld är orättvis därför att det finns de som tjänar på orättvisorna.

När vinst blir en drivkraft för vårdgivare riskeras en jämlik tillgång till vård efter behov, i stället för plånbok. Det kan t.ex. handla om att privata kliniker etablerar sig i välmående kvarter där befolkningen är friskare och behovet är mindre. Eller om patent eller andra juridiska hinder som inverkar på människors tillgång till nödvändiga läkemedel. Ett exempel är när kostnaden för läkemedlet Daraprim som bl.a. används för

att behandla hiv och toxoplasmainfektion hos foster, höjdes med 5 000 procent över en natt 2015.

I länder där det offentliga inte förmår att erbjuda en tillräcklig vård kan privata aktörer vara ett välkommet eller till och med nödvändigt komplement. Likaså kan frivilligorganisationer som kvinnojourer eller volontärer som arbetar med utbildning och informationsspridning göra stor skillnad. Men ekonomiska intressen kan aldrig tillåtas att gå före människors rätt till välmående och liv. För att ändra på det krävs en kraftfull politik för jämlikhet, rättvisa och hållbar global utveckling.

2.2 Coronapandemins effekter på SRHR

Den pågående coronapandemin har slagit hårt globalt. Oron för liv och hälsa för egen del och nära och kära har tvingat människor att ändra sina vanor och länder har infört olika nivåer av restriktioner. Världsbanken befarar att fattigdomsbekämpningen i och med coronavirusets spridning inte kommer att kunna ske i tillräckligt snabb takt för att det globala målet om att utrota den extrema fattigdomen till 2030 ska kunna uppnås. Hur olika länder agerar kommer att påverka miljontals människors demokratiska fri- och rättigheter under lång tid. Inte minst på SRHR-området. En förutsättning för att länder och regioner ska kunna stå bättre rustade vid en pandemi eller annan global hälsokris är starka och hållbara hälsosystem.

Ett tydligt exempel är hur reaktionära och auktoritära ledare världen över använt pandemin för att inskränka de mänskliga rättigheterna. I utgångsförbudets spår följer att kvinnor, barn och hbtq-personer utsätts för än mer våld i hemmet. I Polen har t.ex. regeringen valt att gå fram med ett hårt kritiserat förslag om att skärpa en mycket restriktiv abortlagstiftning ytterligare. Förra gången förslaget var aktuellt genomfördes stora protester och demonstrationer. Men i och med förbud mot större folksamlingar finns inte längre samma förutsättningar för att göra motstånd.

Men också bristen på tillräckliga sjukvårdsresurser drabbar arbetet med SRHR. När pengar, personal och medicinsk utrustning går till att bekämpa coronaviruset så får andra delar av vården stå tillbaka. Nedstängda fabriker och begränsade transporter har lett till en brist på preventivmedel och abortmediciner vilket riskerar att resultera i oönskade graviditeter såväl som ökad mödradödlighet, könssjukdomar och hiv. Socialt stigma och tabu gör att många kvinnor och flickor får tillgång till preventivmedel endast genom enskilda, ibland hemliga, möten med läkare eller barnmorska. När rörelsefriheten minskar så blir detta inte längre möjligt.

Unaids varnar för att nedstängningar av samhällen i spåren av covid-19 påverkar tillgången till hivmedicin negativt och det finns en risk att dödligheten i sjukdomen kan komma att öka betydligt de kommande åren p.g.a. läkemedelsbrist.

UNFPA befarar att en sex månader lång nedstängning av samhället kan leda till ytterligare sju miljoner oönskade graviditeter och 31 miljoner fall av könsbaserat våld. Också antalet fall av könsstympning och barn som gifts bort riskerar att öka. Bland annat som en konsekvens av att arbetet för att motverka detta försenas eller uteblir och för att en ökad fattigdom är en känd faktor för barnäktenskap.

Under coronapandemin är hbtq-personer en särskilt utsatt grupp och många drabbas hårt av restriktioner och ökad fattigdom. I Sydkorea har medier pekat ut gayklubbar som epicentrum för en ny smittvåg, vilket gjort att exempelvis Amnesty varnat för stigmatisering. I Sydamerika har flera länder flexibla utgångsförbud där kvinnor och män enbart tillåts gå ut olika dagar. Restriktionerna slår mot transpersoner och mycket tyder på att

hatbrotten ökat i samband med detta. I Ungern har flera nödlagar gett premiärminister Orbán ökad makt och rätten att regera genom dekret på obestämd tid. I samband med detta har regeringen lagt fram förslag till en grundlagsändring som skulle förbjuda transpersoner att ändra juridiskt kön.

UNFPA varnar också för risken att unga människor med funktionsnedsättning lämnas efter. I synnerhet kvinnor och flickor inom gruppen riskerar att i högre grad utsättas för könsbaserat våld och sexuellt våld. Men också risken för social isolering och brist på livsviktig sjukvård och omvårdnad är större. Människor med funktionsnedsättning möter redan i vanliga fall ofta på hinder när det kommer till SRHR. Det kan t.ex. handla om stigma och diskriminering, men också om bristande möjligheter till transport eller hjälpmedel för att kunna kommunicera sina behov. Risken är att coronapandemin och spridningen av covid-19 gör det ännu svårare att få grundläggande rättigheter tillgodosedda.

Den svenska regeringen har hittills bara flyttat runt pengar inom biståndsbudgeten för att kunna ge stöd till insatser mot spridningen av covid-19. Vid en global pandemi är det naturligt att man behöver göra nya avvägningar och prioriteringar. Men för att inte viktiga åtgärder ska tvingas stå tillbaka p.g.a. coronaviruset har Vänsterpartiet redan tidigare föreslagit ett additionellt coronabistånd om 500 miljoner kronor som syftar till åtgärder för att minska smittspridningen och för att möta akuta sjukvårdsbehov (med anledning av prop. 2019/20:100 2020 års ekonomiska vårproposition 2019/20:3605). Pengarna kan t.ex. användas till inköp av skyddsutrustning eller till att anställa personal, men också direkt till SRHR.

3 SRHR som en säkerhetspolitisk angelägenhet

Frågor som rör kvinnors och flickors kroppar betraktas alltför sällan som en säkerhetsfråga. Brist på makt, inflytande och rörelsefrihet, brist på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt mäns våld mot kvinnor och tvångsäktenskap måste i högre grad betraktas som säkerhetspolitiska angelägenheter.

Det kan bl.a. handla om hur sexuellt våld används som ett vapen och en militär strategi i krig och väpnade konflikter. Våldtäkt och sexuellt slaveri kan användas för att sprida rädsla, som hot, för att göra kvinnan ”obrukbar” och stigmatiserad eller som ett led i etnisk rensning genom att kvinnor avsiktligt görs gravida och därefter nekas abort. Terrorgrupper använder tvångsäktenskap som en metod för att gifta in sig i lokalsamhället och för att tvinga in flickor och kvinnor i rörelsen.

Krig och konflikter, men också ökad fattigdom och utsatthet, kan vara en arena för sexköp och annan människohandel. Siffror från UNFPA och Unicef visar att över 12 miljoner flickor gifts bort varje år, någonting som ökar vid väpnade konflikter. Den främsta orsaken är fattigdom men också en myt om att flickor kan skyddas från våld och sexuella övergrepp genom giftermål. Föräldrar kan också luras att sälja sin dotter till prostitution och trafficking.

Toleransen och acceptansen för sexuellt våld tenderar också att bli högre som ett resultat av krig och konflikter. En ökad nivå av sexuellt våld förekommer även efter att en konflikt formellt har upphört.

I dag utgörs det allvarligaste hotet mot den globala säkerheten av klimatförändringarna och dessas konsekvenser. Torka, översvämningar och extrema väderhändelser utgör

direkta hot i sig och kan dessutom vara bidragande orsaker till krig och konflikter. Vi vet att vi som lever i den rika delen av världen kommer att påverkas allt kraftigare i framtiden och vi ser att denna utveckling redan är ett stort hot mot befolkningen i många utvecklingsländer. Det är världens rika människor som har orsakat klimatförändringarna och som har den största påverkan på klimatet. De som drabbas värst är däremot världens fattiga människor. Situationen är djupt orättvis utifrån ett klimaträttviseperspektiv. Kapitalismen fördelar jordens resurser extremt ojämnt, mellan klasser, mellan rika och fattiga länder och – i samspel med könsmaktsordningen – mellan kvinnor och män. Inte minst slår bristande tillgång till rent vatten och sanitet särskilt hårt mot kvinnor och flickor. Enligt organisationen Water Aid är sjukdomar kopplade till smutsigt vatten och brist på säkra toaletter den femte vanligaste dödsorsaken bland kvinnor runt om i världen. Alltför många kvinnor ägnar timmar varje dag åt att hämta rent vatten i stället för att delta i utbildning eller aktiviteter som skulle kunna ge en egen inkomst. Avsaknaden av toaletter är i många länder ett av huvudskälen till att flickor hoppar av sin skolgång och många flickor tvingas sluta skolan när de får mens. Brist på rent vatten är också ett avgörande hinder för en god förlossningsvård och säkra aborter. För att säkerställa dessa mänskliga rättigheter behövs långsiktiga lösningar med hållbara, tillgängliga system för distribution av vatten och sanitet. Det behövs samhällslösningar som når alla, inte endast dem med mest pengar.

För att vi långsiktigt ska säkra tillgången till rent vatten och sanitet för hela jordens befolkning krävs att vi bygger upp hållbara system för vatten och sanitet i varje samhälle som kan tillhandahålla rättvisa och hållbara tjänster till alla. Då behöver regeringar och biståndsgivare förändra sitt arbete med vatten och sanitet. Hållbara och långsiktiga system för vatten och sanitet kan inte byggas genom projekt eller kopplas till enskilda tekniska lösningar. Det krävs gemensamt ägda samhällssystem som myndigheter och regeringar kan ta ett långsiktigt ansvar för. Detta blir i synnerhet viktigt i en tid då tillgången till rent vatten hotas av klimatförändringar. Arbetet med vatten och sanitet behöver också bedrivas i aktiv dialog med det civila samhället och samhällets medborgare. Sveriges arbete med vatten och sanitet bör fokusera på att långsiktigt stärka och bygga nationella system och institutioner som kan tillhandahålla hållbara vatten- och sanitets-tjänster. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige ska vara ett land som arbetar aktivt för att alla människors rätt till sin egen kropp ska gälla även i krig och konflikter såväl som vid naturkatastrofer och extrema väderhändelser. Det finns naturligtvis internationella överenskommelser mot de fruktansvärda brott sexuellt exploatering av kvinnor och barn innebär. Inte minst barnkonventionens 34:e artikel och FN:s resolution 1820. Också den internationella krigsdomstolen i Haag har slagit fast att våldtäkt är att betrakta som ett krigsbrott. Men för att resolutioner och överenskommelser ska utgöra ett skydd även i praktiken krävs att enskilda stater såväl som FN som helhet arbetar aktivt med att omsätta dem i praktiken. Sverige bör verka för att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) skaffar sig den kompetens som krävs för att kunna utreda misstankar om sexuellt våld och avsätter tillräckligt med resurser för att samla in bevis. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige bör även verka för att alla internationella insatser arbetar förebyggande för att motverka sexualiserat våld och övergrepp gentemot civilbefolkningen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet menar att en framgångsrik säkerhetspolitik måste grunda sig i begreppet mänsklig säkerhet och spänna över ett brett fält. Fattigdomsbekämpning, klimat-

åtgärder och åtgärder för jämlikhet och jämställdhet måste inkluderas, tillsammans med konflikthantering och diplomatiska insatser. Se även Vänsterpartiets motioner En aktiv freds- och säkerhetspolitik (2016/17:159), En feministisk säkerhetspolitik (2017/18:532) och Barns rättigheter och skydd i krig och konflikt (2018/19:407).

3.1 Sverige ska aktivt driva SRHR-frågor i OSSE och Europarådet

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) är en regional organisation inom FN som bl.a. arbetar med konfliktförebyggande insatser, krishantering och demokratiutveckling i Europa. Jämställdhet har en viktig plats på agendan, men i den saknas SRHR. OSSE är en bra arena för Sverige att driva SRHR-frågor. Särskilt då Sverige kommer att ha ordförandeskapet under 2021.

I OSSE:s parlamentariska församling finns både länder som kommit en bit på vägen och länder som ligger långt efter. Eftersom resolutioner i OSSE:s parlamentariska församling tas med majoritet så kan inget land enskilt obstruera när det gäller frågor som de inte vill arbeta med. Vänsterpartiet kommer arbeta för att skrivningar om SRHR finns med i de årliga resolutioner som antas i den parlamentariska församlingen.

Sverige bör verka för att OSSE-samarbetet även ska omfatta SRHR-frågor. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Under ordförandeskapet i OSSE 2021 ska Sverige även driva frågan om vikten av SRHR som en grund för säkerhetsfrämjande arbete och kvinnors demokratiska deltagande. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet, den s.k. Istanbulkonventionen, öppnades för undertecknande 2011. Den är unik i det att det är det första bindande regionala instrumentet mot våld mot kvinnor i Europa. Den innehåller bl.a. bestämmelser om förebyggande åtgärder, politiskt ansvar och lagstiftning. Konventionen har signerats av 45 stater och EU. Trots det är det flera EU-länder som ännu inte ratificerat den, däribland Storbritannien, Litauen och Tjeckien. Dessutom har Polens regering meddelat att man har för avsikt att lämna konventionen, och en liknande debatt pågår i Turkiet. Att länder backar från åtaganden om att skydda kvinnor från t.ex. våldtäkt, könsstympning och tvångsäktenskap är allvarligt och oroväckande.

Sverige ska driva på för att SRHR-frågorna ska få ett större utrymme inom Europarådet och för att samtliga länder som undertecknat Istanbulkonventionen också ratificerar den. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Sveriges feministiska utrikespolitik

Vänsterpartiet har sedan en lång tid integrerat feminismen i alla politikområden, så när regeringen gick ut med att de skulle bedriva en feministisk utrikespolitik såg vi med glädje fram emot detta. Vi kan också konstatera att många bra och viktiga saker har gjorts. Dock finns det mer kvar att göra. Det gäller inte minst de målkonflikter regeringen själva belyser i skrivelsen Sveriges feministiska utrikespolitik (2019/20:17). Där går att läsa följande:

I PGU är rättighetsperspektivet och jämställdhet centralt. PGU är ett viktigt verktyg i Sveriges genomförande av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Det blir allt tydligare att utrikes- och inrikespolitiska dimensioner berör varandra och hänger ihop. En stark svensk röst i världen förutsätter att Sverige följer sina internationella åtaganden, vilket i sin tur förutsätter en sammanhållen och aktiv nationell politik.

Detta rimmar illa med regeringens faktiska politik. I skrivelsen lyfter man nedrustning och icke-spridning samt exportkontroll som en del av den feministiska utrikespolitiken. Samtidigt fortsätter man – i direkt motsättning till Agenda 2030 – att exportera vapen till diktaturer och krigförande länder. När regeringen besöker land efter land som begår kraftiga brott mot de mänskliga rättigheterna och är rena diktaturer i syfte att få dem att köpa svenska vapen agerar den rakt emot de principer som utvecklingspolitiken bygger på. Det nya regelverket tycks inte nämnvärt ha påverkat vare sig Sveriges vilja eller möjlighet att exportera vapen till länder där allvarliga missförhållanden för kvinnor och barn råder.

Bristerna i den svenska samstämmighetspolitiken blir som tydligast i dagens Jemen. Sveriges humanitära bistånd till Jemen har för 2019 uppgått till över 300 miljoner kronor. Samtidigt har Sverige under kriget mot Jemen exporterat vapen till sex av de nio stater som deltar i den Saudiledda koalitionen som bombar landet, begår krigsbrott och dödar civila. Vänsterpartiet har i ett flertal riksdagsmotioner klargjort sin position om den svenska vapenexporten och behovet av att regeringen snarast lägger förslag på en lagstiftning som förbjuder export av vapen till länder som kränker de mänskliga rättigheterna, krigförande stater eller diktaturer. Läs mer i Vänsterpartiets motion med anledning av prop. 2017/18:23 Skärpt exportkontroll av krigsmateriel (2017/18:3920).

Frågan om SRHR hänger tätt samman med fattigdom, krig och konflikter. I en utsatt situation är det oftast kvinnorna som får betala det högsta priset, inte sällan med sina kroppar. En absolut förutsättning för att trygga SRHR är att se till att krig och konflikt inte uppstår. De traditionella instrumenten för att skapa säkerhet – militär maktbalans och avskräckning – är alltför trubbiga för att hantera de många utmaningarna. För att möta dagens säkerhetsproblem krävs därför en bredare syn på vad säkerhet är och vem den är till för. En stark tonvikt måste läggas på att förebygga att motsättningar eskalerar till väpnad konflikt. Att Sverige inte ska bidra till krig och konflikter i världen – exempelvis genom vapenexport till diktaturer – bör vara en självklarhet.

Arbetet med att förebygga väpnade konflikter får inte det utrymme det bör ha enligt fastslagna prioriteringar i utrikes- och säkerhetspolitiken. Sverige måste i högre grad prioritera förebyggande arbete för fredsbyggande och undanröjande av risker för väpnad konflikt. De åtgärder som Sverige vidtar för att förebygga väpnade konflikter måste också tydligare vara kopplade till konkreta risksituationer. Indirekta insatser som kan handla om utvecklingssamarbete och nedrustningsarbete måste gå hand i hand med mer konkreta insatser som t.ex. diplomati, kunskapsinhämtning, valobservation m.m. Sverige bör i högre utsträckning prioritera arbetet med att förebygga väpnade konflikter. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I syfte att konkretisera arbetet med att förebygga väpnade internationella konflikter bör regeringen upprätta en heltäckande handlingsplan för ändamålet samt återkomma med ett förslag på hur arbetet ska organiseras på ett mer effektivt sätt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

När regeringen slog fast att den skulle föra en feministisk utrikespolitik var vi många som förutsatte att denna prioritering skulle innebära ett ökat fokus på hbtq-frågorna. För-

tryck p.g.a. kön, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller könskaraktäristika hänger samman. Bland världens kvinnor är ofta homo- och bisexuella kvinnor samt transpersoner bland de mest utsatta för diskriminering och våld. Hbtq-personer osynliggörs ofta och exkluderas från sexualundervisning och skyddande lagstiftning. Sveriges arbete med SRHR måste i högre grad inkludera och uppmärksamma situationen för homo- och bisexuella flickor och kvinnor samt icke-binära och trans- och intersexpersoner. I det arbetet är det viktigt att hitta vägar för att stödja organisationer och nätverk som nekas registrering eller som tvingats gå under jorden av rädsla för repressalier.

Vänsterpartiet vill att Sverige inom ramen för den feministiska utrikespolitiken tydligt bejakar att det finns fler än två könsgrupper och att människor ska ha en grundläggande rätt till självidentifiering. Det är också viktigt att bejaka att transpersoner i många samhällen utgör en av de mest utsatta grupperna och att deras kön och könsuttryck inte alltid respekteras i det samhälle de lever i. Det kan göra det särskilt svårt i arbetet för SRHR.

Inom ramen för den feministiska utrikespolitiken bör Sverige därför uppmärksamma situationen för hbtq-personer. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

För vidare läsning om Vänsterpartiets politik gällande internationella hbtq-frågor, se vår motion Hbtq-frågor i världen (2019/20:3356).

Stigma och missuppfattningar leder alltför ofta till att människor med funktionsnedsättningar nekas full tillgång till SRHR, vilket i sin tur riskerar att leda till bl.a. en undermålig hälsovård, bristande delaktighet i samhället och att man inte fullt ut får del av de mänskliga rättigheterna. Ofta antas t.ex. att personer med funktionsnedsättning inte är sexuellt aktiva och därför inte har något behov av vare sig information, preventivmedel eller hjälpmedel. Detta leder också till bristande vård vad gäller sexuellt överförbara sjukdomar. Det innebär en särskilt stor risk för kvinnor och flickor i områden där hiv och aids är utbredd. Enligt WHO är både ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning mer benägna att uteslutas från sexualundervisningsprogram.

Genom historien har tvångssteriliseringar och påtvingade aborter varit ett sätt att kontrollera människor man inte tyckt passat in. Tvångssteriliseringar är i dag förbjudna, bl.a. enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, men är trots det fortfarande utbredd världen över.

I UNFPA:s rapport ”Young persons with disabilities: global study on ending gender-based violence, and realising sexual and reproductive health and rights” skriver man bl.a. om hur unga människor med funktionsnedsättning är mer utsatta för våld och sexuellt våld än andra jämnåriga och man har också svårare att få upprättelse. Det gäller i synnerhet unga kvinnor och flickor. I USA har t.ex. kvinnor med funktionsnedsättning 40 procent större risk att utsättas för övergrepp än andra kvinnor. Att ha en funktionsnedsättning ökar också risken för att utsättas för både trafficking och tvångsarbete. Sverige bör därför i högre utsträckning säkerställa att rättigheter för personer med funktionsnedsättningar synliggörs inom SRHR-frågorna. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

En feministisk utrikespolitik måste inkludera män såväl som kvinnor. Dels handlar det om att bygga rättvisa villkor på arbetsmarknaden och för omsorgsarbetet, dels handlar det om lagstiftning och om att förändra attityder och machoideal. Förändring av djupt rotade sociala normer och maktförhållanden kan vara svårt och ta lång tid. I arbetet mot destruktiva värderingar är det viktigt att arbeta brett och att inkludera t.ex. religiösa och traditionella ledare som ofta har stor inverkan över rådande normer.

Det finns emellertid goda exempel på hur man inom utvecklingspolitiken kan arbeta för mer inkluderande, demokratiska och jämställda samhällen. I Ryssland har t.ex. samarbete mellan svenska och ryska organisationer lett till ett lagligt erkännande för s.k. pappaskolor och ett samarbete mellan flera ryska samfund mot könsrelaterat våld. Ett annat exempel är hur man arbetat för att förändra attityderna till könsstympning i bl.a. Sudan, där man nu infört förbud mot detta. Det är dock viktigt att bistånd till pojkar och män inte sker på bekostnad av det bistånd som är riktat till flickor och kvinnor.

Sexualundervisning och SRHR i skolan är viktiga verktyg, som tyvärr möter starkt motstånd i många konservativa länder. Sverige ska självklart arbeta för att alla barn och unga ska få kunskap om sin egen kropp och sina rättigheter.

4.1 Sverige ska aktivt driva SRHR-frågor inom FN och EU

I september 2015 enades världens länder om Agenda 2030. I både mål 3 och mål 5 lyfts SRHR-frågorna. Till 2030 ska bl.a. mödradödligheten minska med 70 procent och universell tillgång till preventivmedel och sexualupplysning garanteras. Arbetet för SRHR kräver ett brett engagemang. Riktade biståndsinsatser är avgörande. Samtidigt är SRHR-frågorna i dag bland de mest kontroversiella inom FN. Alltför ofta går konservativa stater som Saudiarabien, Ryssland, Vatikanstaten och Iran, men även USA, ihop för att begränsa och förhindra i synnerhet sexuella och reproduktiva rättigheter. Vi ser samtidigt att alltför många mer progressiva FN-medlemmar saknar viljan eller modet att engagera sig i frågor som rör SRHR. På konferensen The Nairobi Summit on ICPD25 i Kenya förra året deltog ledande politiker, myndigheter och civila organisationer från 163 länder i syfte att få världens länder att arbeta hårdare för SRHR. Som motreaktion försökte USA samla stöd för ett motsatt budskap. En betydande majoritet valde dock att ignorera USA:s försök att underminera det utökade arbetet med SRHR. Tvärtom skapades över 1 000 lokala, regionala och globala initiativ vilket visar att det än så länge är fler länder som är för SRHR och mänskliga rättigheter.

Sverige har en lång tradition av arbete med SRHR och av att stå upp för kvinnors och flickors rättigheter i internationella sammanhang. Sveriges erfarenhet, kunskap och engagemang har gett vårt land en trovärdighet inom dessa områden, men det har också skapat förväntningar. Det vilar ett tungt ansvar på Sverige att vara en tydligt allierad part till alla modiga kvinnor och män, flickor och pojkar och transpersoner som runt om i världen slåss för rätten att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet eller könsidentitet. Om Sveriges röst tystnar på dessa områden är risken överhängande att inget annat land kommer att lyfta dessa frågor i stället. Det är därför centralt att Sverige aktivt driver SRHR-frågorna inom såväl FN-systemet som EU och bygger allianser med andra stater som delar vår syn.

Ett dilemma för Sverige har varit att EU ofta förväntas tala med en röst vid större FN-möten. Det innebär att Sverige tvingas kompromissa med konservativa EU-medlemmar redan innan frågor kommer upp i FN och det finns exempel på hur Sveriges röst tystnat i FN-sammanhang eftersom vårt land begränsats av gemensamma överenskommelser inom EU. För Vänsterpartiet är det självklart att det är viktigare att Sverige är en tydlig röst inom FN-systemet än att EU talar med en enad röst. När EU inte lyckas enas runt en tydlig hållning för alla människors rätt till sin kropp och sexualitet bör Sverige förbehålla sig rätten att agera på egen hand.

I det här sammanhanget är det även viktigt att se vilka direkta och indirekta konsekvenser Sveriges agerande får i utrikes- och utvecklingspolitiken. Till exempel i Latin-

amerika där SRHR-frågorna alltså är kontroversiella avvecklades stora delar av Sveriges stöd till Nicaraguas kvinnorörelse i samband med att det svenska utvecklings-samarbetet fasades ut. Detta skedde i ett läge då landet precis infört ett totalt abort-förbud. Det är särskilt viktigt att de progressiva och modiga krafter som finns för förändring får stöd. Vänsterpartiet anser att stödet till Latinamerikas kvinnorörelse måste öka.

Sverige ska som enskilt land, såväl som medlem i EU och FN, lyfta SRHR-frågorna i dialogen med Latinamerikas stater. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Ett annat område med växande utmaningar är arbetet med SRHR-frågor i humanitära kriser. Vi ser i dag ett tydligt samband mellan väpnade konflikter och andra allvarliga humanitära situationer och ökad mödradödlighet, barnäktenskap och sexualiserat våld. Det pågår flera utdragna konflikter runt om i världen och fler människor än någonsin tidigare befinner sig i dag på flykt. Vi ser också att människor lever på flykt under allt längre tid. Behoven är enorma i konfliktområden och i flyktingläger. Det handlar om att motarbeta barnäktenskap och sexualiserat våld och att säkra tillgången till preventivmedel, säkra aborter och mödravård. Flera organisationer, exempelvis UNFPA och IPPF (International Planned Parenthood Federation) har börjat ställa om sin verksamhet för att förstärka sitt arbete med SRHR i humanitära kriser. FN är den givna aktören för att samordna detta arbete. Sverige bör verka för ett ökat stöd till SRHR inom FN:s humanitära insatser. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

År 2000 antog FN:s säkerhetsråd enhälligt resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Ett antal uppföljande resolutioner har därefter antagits och tillsammans utgör de den internationella agendan för kvinnor, fred och säkerhet. De är ett viktigt verktyg för att uppvärdera kvinnors säkerhet. Problem uppstår dock när orden inte omsätts i konkret handling av världens stater. Vänsterpartiet värnar resolutionerna och ser ett stort behov av att stärka och intensiviera arbetet. Läs mer i Vänsterpartiets motion En feministisk säkerhetspolitik (2017/18:532).

EU har antagit en policy för samstämmighet i utvecklingspolitiken, Policy Coherence for Development, som motsvarar PGU i svensk utvecklingspolitik. Fortfarande finns dock grundläggande brister i samstämmigheten mellan EU:s olika verksamheter. En av de stora utmaningarna i EU:s utvecklingspolitik är att ett mindre antal medlemsstater med Malta, Ungern och Polen i spetsen har kunnat blockera mycket av arbetet med SRHR i unionens bistånd.

Kvinnors grundläggande rättigheter är en förutsättning för demokrati. Att det finns länder inom EU som arbetar i motsatt riktning och förnekar kvinnor rätten att själva bestämma över sitt eget liv och sin egen kropp är allvarligt. EU bör markera starkt mot en sådan utveckling. Sverige ska arbeta för att EU ska hålla inne medel till länder som inte skyddar demokrati och kvinnors rättigheter, s.k. konditionalitet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.2 Svenskt bistånd och stöd till kvinnor i andra länder

En feministisk utrikespolitik förpliktigar. Behovet är stort av givarländer som är beredda att stötta organisationer som arbetar för SRHR i fattiga länder. Alltför många givare saknar viljan eller modet att engagera sig i frågor som många gånger är kontroversiella.

Trots att det råder bred enighet om att jämställdhetsfrågor är centrala både för utveckling i stort och i svenskt utvecklingsamarbete så saknas det tydliga siffror på hur

stor andel av det svenska biståndet som går till flickor och kvinnor respektive pojkar och män. Vänsterpartiet menar att Sverige, i en värld där kvinnor systematiskt diskrimineras och åsidosätts, bör ha som målsättning att avsätta hälften av biståndet eller mer till flickor och kvinnor.

Sverige bör ha som mål att minst 50 procent av biståndet ska gå till flickor och kvinnor. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Det är på samma sätt viktigt att det skapas tydliga sätt att följa hur stor andel av biståndet som går till flickor och kvinnor respektive pojkar och män i internationella organisationer. Sverige bör verka för att EU, relevanta FN-organ, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna förstärker sitt jämställdhetsarbete med målet att minst 50 procent av allt utvecklingssamarbete ska gå till flickor och kvinnor. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Regeringen har i andra sammanhang konstaterat vikten av att förändra normer och att se till att flickor och kvinnor äger rätten att bestämma över sin egen kropp. Då är det anmärkningsvärt att man konsekvent motsätter sig att öka andelen bistånd som går till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Under flera års tid har andelen bistånd som går till SRHR legat på runt 6–7 procent. Samtidigt kränks och inskränks kvinnors och flickors rättigheter i många länder som Sverige bedriver utvecklingssamarbete med. Bristande tillgång till grundläggande hygien, preventivmedel och sexualupplysning, bristande mödravård, starka begränsningar i aborträtten samt användandet av sexuellt våld mot kvinnor och flickor i konflikt är centrala hinder för utveckling och fattigdomsbekämpning.

När kvinnors demokratiska utrymme begränsas, när systematiskt användande av sexuellt våld i konflikt är ett omfattande problem och när allt fler befinner sig på flykt under längre tid borde den feministiska analysen leda till mer än bara prat. Vi i Vänsterpartiet har länge haft kravet om att andelen av biståndet som går till SRHR ska öka till 10 procent, både i utvecklingsbiståndet och i det humanitära biståndet, och hade gärna sett att regeringen hörsammat detta för att visa att den feministiska utrikespolitiken är prioriterad även inom biståndet.

Regeringen bör öka andelen bistånd som avsätts för arbete med SRHR till minst 10 procent av den totala biståndsbudgeten samt verka inom EU och FN för att övriga biståndsgivare följer Sveriges exempel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Regeringen bör även öka stödet till SRHR i det humanitära biståndet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Svenskt stöd till SRHR behöver dock omfatta en större strategi än enbart bistånd. Att lyfta mänskliga rättigheter i diplomatiska kontakter och att lyfta SRHR inom multilaterala sammanhang är också viktigt. När biståndet villkoras med inskränkningar inom SRHR, såsom tidigare nämnda Mexico City Policy, motverkas hela syftet med utvecklingspolitiken. Vänsterpartiet välkomnar att den svenska regeringen tydligt har markerat mot Trumps beslut och politiska inriktning, både i retorik och i faktiskt handlande, exempelvis genom initiativet She Decides. Vi förutsätter att regeringen fortsätter agera i linje med detta.

På 1960-talet var den svenska abortlagstiftningen mycket restriktiv och många kvinnor åkte till Polen för att göra abort. I dag är tvärtom Polen ett av de länder som har strängast abortlagstiftning i Europa. Sedan 2008 har kvinnor från andra länder rätt att göra abort i Sverige utan särskilt tillstånd. Kostnaden ska dock kvinnan själv (eller hennes hemland) stå för. Det finns i dag ingen statistik om hur många utländska kvinnor

som nyttjar möjligheten att göra abort i Sverige. Vänsterpartiet menar dock att möjligheten till stöd och medicinsk hjälp inte ska vara förbehållen rika kvinnor.

Sverige bör utreda hur subventionerade aborter för utländska kvinnor ska kunna erbjudas inom ramen för utländska kvinnors aborträtt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige bör också aktivt informera om möjligheten för utländska kvinnor att göra abort i Sverige. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

När goda förutsättningar för SRHR finns skapas också möjlighet till ett mer jämställt och demokratiskt samhälle. När skolan tillhandahåller fungerande toaletter som gör att både flickor och pojkar kan delta i undervisningen läggs en bättre grund för att kvinnor och män ska kunna delta i arbetslivet på lika villkor. När det finns offentliga resurser för att bekämpa mäns våld mot kvinnor blir det möjligt för fler kvinnor att leva sina liv på sina egna villkor. Runt om i världen kämpar gräsrotsorganisationer och aktivister för grundläggande mänskliga rättigheter för flickor och kvinnor. Många gånger med risk för social utfrysning, fängelse eller till och med sina egna liv. Sverige gör redan mycket bra för att stödja det arbetet, men vi har förutsättningar att göra betydligt mer. För Vänsterpartiet är sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter centralt, på hemmaplan såväl som i utvecklingspolitiken.

Yasmine Posio (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Håkan Svenneling (V)

Jens Holm (V)

Elin Segerlind (V)

Jessica Thunander (V)